

A Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága részére

Budapest

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A Stabilitás Pénztárszövetség tisztelettel indítványozza a magánnyugdíjpénztári befizetésekhez kapcsolódó törvénymódosításokról szóló 2010. évi CI. törvény, valamint az általa módosított törvények [a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény 19. § (7) bekezdése és 33. § (3) bekezdése; az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló 2005. évi CXX. törvény 9. § (3) bekezdése és 11. § (4) bekezdése; az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény 13. § (4) bekezdése] módosításokkal beiktatott új rendelkezéseinek utólagos alkotmányossági vizsgálatát, az alkotmányellenesség megállapítását és a módosított törvényekbe beiktatott új rendelkezéseknek a kihirdetés napjára visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését.

Indoklás

A 2010. október 25-én elfogadott és november 2-án, a Magyar Közlöny 167. számában kihirdetett törvény kifogásolt módosító rendelkezései és ennek következtében a módosított törvényeknek a módosításokkal beiktatott új rendelkezései álláspontunk szerint sértik az Alkotmány 54. § (1) bekezdésének rendelkezését, amely a következőket tartalmazza:

„A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.”

Az Alkotmánybíróság az Alkotmány e rendelkezését számos határozatában értelmezte. Az indítvány szempontjából meghatározónak tekintjük a 8/1990. (IV. 23.) AB határozatban foglaltakat:

„Az Alkotmánybíróság döntése az emberi méltósághoz való jog értelmezésén alapul. Ezt a jogot az Alkotmány 54. § (1) bekezdése az alapvető jogok és kötelességek című fejezet élén, minden ember veleszületett jogaként deklarálja. Az Alkotmánybíróság az emberi méltósághoz való jogot az ún. általános személyiségi jog egyik megfogalmazásának tekinti. A modern alkotmányok, illetve alkotmánybírósági gyakorlat az általános személyiségi jogot különféle aspektusaival nevezik meg: pl. a személyiség szabad kibontakoztatásához való jogként, az önrendelkezés szabadságához való jogként, általános cselekvési szabadságként, avagy a magánszférához való jogként. Az általános személyiségi jog anyajog, azaz olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok

minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható.”

A törvény rendelkezéseinek következtében a 2010. november 1. és 2011. december 31. közötti időszakban a magán-nyugdíjpénztári tagok befizetéseire vonatkozó rendelkezéseket úgy módosítja, hogy ebben az időszakban a pénztártagok 0 százalék tagdíjat és 9,5 százalék nyugdíjárulékot fizetnek. Az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló, valamint az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló törvényekbe beiktatott új rendelkezések az előzőekben jelzett változás hatásait vezetik keresztül az adott szabályozás sajátosságainak megfelelően. A változtatás nyomán a költségvetés mentesül a nyugdíjalapnak a magán-nyugdíjpénztári tagdíjak miatti kiegészítésének, az emiatt kieső nyugdíjárulék pótlásának kötelezettségétől.

A magán-nyugdíjpénztárak, mint a kötelező nyugdíjrendszer részei tőkefedezeti elven működnek. Az általuk nyújtandó szolgáltatások fedezetét a szolgáltatást igénybevevő tag egyéni számlájára befizetett tagdíjak és azok hozamai képezik. Az általunk vitatott törvényi szabályozás e rendszerbe nyúl bele, megakadályozva azt, hogy a törvény által meghatározott 14 hónapos időszakban a tagok tagdíjat fizessenek a pénztárba, s egyidejűleg a nyugdíjalapba fizetendő járulék mértéke megemelésre került a tagdíj 8 százalékos mértékével.

A pályakezdők számára kötelező a magán-nyugdíjpénztárak valamelyikébe való belépés, a pályakezdőnek nem minősülő biztosítottak pedig saját döntésük alapján önkéntesen léphettek be a magán-nyugdíjpénztárak valamelyikébe. A belépők mindegyike, de különösen az önkéntesen belépők azzal számolhattak és számoltak, hogy a folyamatos tagdíjfizetés révén várományszerzésük is folyamatos lesz.

A magán-nyugdíjpénztár tagja – akár jogszabályi kötelezés, akár saját döntése alapján lépett be a pénztárak valamelyikébe – tulajdonosa az egyéni számláján felhalmozódó összegnek, de tagsági jogviszonya alapján egyidejűleg tulajdonosa a magán-nyugdíjpénztárnak, mint intézménynek is.

A szabályozásnak a törvény által alkalmazott módja, a magán-nyugdíjpénztári tagdíjak áterelése a pénztárakból a felosztó-kiróvó elven működő társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe több szempontból is felvet alkotmányossági aggályokat. Ezeket a 2010. november 3-án benyújtott indítványunkban részletesen kifejtettük. Jelen indítványban – figyelemmel az Alkotmánybíróság hatáskörének korlátozására (2010. évi CXIX. és 2010. évi CXX. törvények) – csak az emberi méltóság sérelmével foglalkozunk.

A szabályozás álláspontunk szerint sérti az emberi méltóságot, s ezáltal az Alkotmány 54. § (1) bekezdésének már idézett rendelkezését.

Az emberi méltóságnak, mint az az Alkotmánybíróság már idézett határozatából kiderül, szerves részét képezi az ember cselekvési autonómiája. E cselekvési autonómia anyagi alapját képezi többek között a vagyon, a tulajdon. Ezzel összefüggésben irányadónak kell tekinteni a 867/B/1997. AB határozatban foglaltakat:

„A nyugdíjrendszer minden elemének az a rendeltetése, hogy a járulékfizető

számára ellátást biztosítson a nyugdíjba vonulás utáni időre. A tőkefedezeti elven alapuló nyugdíjszolgáltatás rendszere a bevételeit és kiadásait maga finanszírozza. A tagdíjbefizetések a pénztártagok egyéni számláin szerepelnek. A felhalmozási időszak a tagsági viszony keletkezésétől a nyugdíjszolgáltatás megállapításáig, a járadékos időszak ez utóbbi időponttól a szolgáltatás igénybevételének végéig terjed. A nyugdíjszolgáltatás az egyéni számlán nyilvántartott összeg alapján megállapított életjáradék és - az Mpt. által megállapított esetekben - egy összegben történő pénzbeli kifizetés lehet. A tag elhalálozása esetén a jogosultak meghatározott módon szolgáltatásban részesülnek a pénztártól. Az Mpt. - a jogosult választása szerint - többféle lehetséges szolgáltatástípust határoz meg a pénztártag, illetve kedvezményezettje számára. Halála esetére a pénztártag egyéni számlájára és szolgáltatására vonatkozóan tetszés szerint kedvezményezettet jelölhet meg. Ha a tag nem jelöl kedvezményezettet, törvényes örökösét kell kedvezményezettnek tekinteni.

Az Mpt. rögzíti a tulajdonlás elvét, melynek értelmében a pénztártag követelése a pénztártag tulajdona. Az Alkotmánybíróság a 43/1995. (VI. 30.) AB határozatában (ABH 1995, 195-196.) fejtette ki részletesen a tulajdonvédelem és a társadalombiztosítási rendszer összefüggéseit. Megállapítása szerint a tulajdonvédelem a társadalombiztosítás terén sem veszíti el kapcsolatát a saját vagyonnal vagy értékteremtő munkával, ebből pedig az a következtetés adódik, hogy a magánnyugdíj pénztárba eszközölt befizetéseire nézve a pénztártag tulajdonjogát alapjogi védelem illeti meg. Alapjog korlátozása szükségességének okaként más alapjog vagy alkotmányos érték védelme szolgálhat.”

A magán-nyugdíjpénztári tagdíjak 0 százalékban történő meghatározása és a levont 8 százalék nyugdíjjárueléká történő átalakítása a magán-nyugdíjpénztárakból folyósítandó ellátást, s így a nyugdíjak egészét csökkenti. Az ellátások fedezetéből ugyanis kiesik 14 havi tagdíj és annak az évek során felhalmozódó hozamai, s ez nem ellentételeződik a társadalombiztosítási nyugdíj magasabb összegében. (Ez utóbbi rendszerben ugyanis a nyugdíjat a szolgálati idő és nyugdíjjáruelék alapjául szolgáló jövedelem alapján állapítják meg a törvényben meghatározott módon.)

Mindezt figyelembe véve a tagdíjfizetés 14 hónapra történő megakadályozása, nyugdíjjárueléká való átalakítása sérti a pénztártagok alapjogi védelemben részesülő tulajdonjogát, annak ellentételezés nélküli korlátozását eredményezi.

A tulajdonjog ellentételezés nélküli korlátozása elvonja a pénztártagok egyéni cselekvési autonómiájának anyagi alapját, ezen keresztül korlátozza magát a cselekvési autonómiát. Mindez álláspontunk szerint sérti a pénztártagoknak az Alkotmány 54.§ (1) bekezdése által védett emberi méltóságát. Számolni kell azzal is, hogy a törvény érvényesülése esetén nemcsak a pénztártag, hanem családtagjainak emberi méltósága is sérülhet.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az előzőekben kifejtett indokok alapján ismételten indítványozzuk a magánnyugdíjpénztári befizetésekhez kapcsolódó törvénymódosításokról szóló 2010. évi CI. törvény, valamint az általa módosított törvények [a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről

szóló 1997. évi LXXX. törvény 19. § (7) bekezdése és 33. § (3) bekezdése; az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló 2005. évi CXX. törvény 9. § (3) bekezdése és 11. § (4) bekezdése; az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény 13. § (4) bekezdése] módosításokkal beiktatott új rendelkezéseinek az utólagos alkotmányossági vizsgálatát, az alkotmányellenesség megállapítását és a törvény kifogásolt rendelkezéseinek a kihirdetés napjára visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését.

Budapest, 2010. november 22.

Tisztelettel:

Dr. Juhász Istvánné
Stabilitás Pénztárszövetség
Főtitkára
(*cím*)

Az indítvány státusa:

Elküldve: 2010. november 22-én

Ab-iktatás száma:

Az Ab döntése: